

București

Festivalul Comediei Românești

Adrian MIHALACHE

Acum știu pentru cine votez!

Doru Ana pregătește o teză de doctorat despre **O scrisoare pierdută** de I. L. Caragiale. Judecând după spectacolul pe care l-a pus în scenă, cu studenții săi, la Studioul Casandra, teza promite să fie interesantă și inovatoare. Era de așteptat ca, jucată de tineri, piesa să pară proaspătă. De asemenea, succesul studenților de anul trecut ai lui Gelu Colceag cu *O noapte furtunoasă* nu avea cum să nu stimuleze performanța promoției actuale. Totuși, vivacitatea inteligent condimentată a prezentei înscenări rămâne o surpriză încântătoare.

Ideea de a miza pe dimensiunea politică a piesei nu este, în sine, nouă. Nouă este modalitatea în care Doru Ana o exprimă, folosind un limbaj teatral controlat cu rigurozitate și o echipă de valoare, care s-a dăruit proiectului cu entuziasm.

Dificultatea regizorului-profesor era, pe de o parte, să aducă subiectul la zi, fără stridente și, pe de altă parte, să dea o soluție pentru discrepanța dintre vârstele actorilor și cele ale personajelor. Pentru actualizare, a efectuat o analiză minuțioasă a textului, descoperindu-i noi valențe, construind, din inflexiuni și nuanțe, noi interpretări. A construit imagini scenice fără spectaculozitate gratuită, dar expresive, care stimulează inteligența, nu doar provoacă râsul. Cât despre a doua dificultate, a decis, în mod inspirat, să apropie personajele de vârsta actorilor, nu, vorba lui Caragiale, viceversa. În acest scop, n-a făcut decât o infimă modificare în text: doar familia lui Dandanache, nu și el personal, luptă „de la patusopt”. Promovarea actuală a „noii generații” în politică face să nu surprindă deloc un prefect atât de tânăr. Rămâne problematică doar vechimea legăturii dintre acesta și Zoe.

De asemenea, junele Pristanda n-ar fi avut când să facă atâția copii cât pretinde, dar putem bănuși că îi număra și pe ei ca pe steaguri...

Suntem, ne amintim, în capitala unui județ de munte. Trahanache este „baronul local”, cu alură de mafiot, un „capo dei tutti capi”. Am mai văzut montări în care Trahanache, deloc senil, apărea ca un „stâlp al societății”, care ține ferm situația sub control. Noutatea constă în vitalitatea debordantă cu care Florin Lăzărescu își înzestrează personajul. Jovial, dinamic, cu fizic de luptător, cu lăntug gros la gât și cu brățară, el îl face să tremure pe fragilul și nevrăcosul *Tipătescu* (Alexandru Unguru), al cărui singur atribut viril este o mustață ridicolă. Nu ne dăm prea bine seama dacă nesiguranța afișată este a prefectului sau a actorului copleșit de rol. Singurul cusur al interpretării lui Trahanache de către Florin Lăzărescu, datorat, mai mult ca sigur, indicațiilor regizorale, este intonarea voit distorsionată a replicilor privind „moralul și corupția”, într-un mod care le alterează sensul, fără a-l spori. Tânărul actor își dă însă întreaga măsură în scena întrunirii electorale, când

are un joc mut de aparentă conveniență cu Cațavencu, făcându-i zâmbre cu grație, în timp ce acesta îl filmează cu telefonul mobil. *Gadget*-ul este, de altfel, intens folosit în spectacol, cum s-a mai văzut și în montarea lui Tocilescu, de la Național, dar anacronismul nu este grav. S-a obiectat că, dacă avem celular, ce ne mai trebuie telegraf, uitându-se că, și astăzi, protocolul impune ca o comunicare oficială să nu se facă prin mobil sau *e-mail*, ci prin fax (vezi incidentul cu telefonul buclucaș al premierului Tăriceanu).

Întrunirea electorală este un moment excelent realizat. Regizorul are curajul să propună o variantă minimalistă, dar foarte eficientă. Personajele stau la o masă de prezidiu, ca la ședință, cu fața la spectatori: grupul „independent” la stânga prezidentului, cel al lui Farfuridi, la dreapta lui. În această mizanscenă, care le dă impact, discursurile celebre nu sunt excesiv caricate, ci sună deplin consonant cu dezbaterile actuale. Ionescu și Popescu nu mai sunt personaje de umplutură, Mădălin Mandin și Radu Câmpeanu știu să-i individualizeze și să le dea relief. Farfuridi este întruchipat de Cătălin Fartaeș ca un tânăr ambițios din zilele noastre, temeinic europeanizat și plimbat pe la burse. Alexandru Sabău, ca Brânzovenescu, îl secundează cu aplomb. Pristanda este, în interpretarea lui George Remeș, când *bodyguard* solid, când jandarm cu cagulă, care știe să pună pumnul în gura celor prea vorbăreți. Mihai Bendeac construiește un Cațavencu în linia tradițională, cu mlădieri de ambițios care știe să-și urmeze drumul și, în pofida eșecurilor, nu renunță să spere.

Cetățeanul turmentat este, în interpretarea lui Ion Cosma, o stea pe fruntea spectacolului. „Băiat de băiat”, scutit, prin moștenire (ca și Caragiale!), de grijile existenței, individul se dedică păcerilor simple, ca cetățean cu drept de vot, dar și ca suporter al echipei „Steaua”. Felul cum enunță, în final, toastul la adresa „Coanei Joița” este de mare efect.

Din păcate, Ana Maria Donosa, în rolul Zoe, este punctul slab al spectacolului. Actrița joacă monocord, mizând pe farmecul ei fizic, dar sărăcind personajul. Ar fi avut, slavă Domnului, destule modele pentru a construi un tip actual de femeie cu vocație politică, dar nu le-a folosit. În schimb, cireașa de pe tort sau, dacă vreți, bomboana de pe colivă, este Rareș Abraham, în rolul lui Dandanache. Am așteptat cu înfrigurare să văd cum va fi conceput personajul, și am avut satisfacția ca, după atâtea plăcute surprize, să fiu din nou surprins. O pauză mai lungă se scurge între anunțarea oaspetelui și apariția lui, fapt ce sugerează încetineala unui decrepit. Intră în scenă, însă, un tânăr *motard*, în costum de piele, cu părul arici, a cărui zăpăceală se explică prin consumul de droguri, nu prin zahariseală. Invitat de Zoe în dormitor, să se odihnească, tânărul îi face cu ochiul lui Tipătescu, sugerând că se așteaptă la o partidă de sex. Excepțională este transformarea celebrului „si dăi, si luptă” în „si dă-i, si luptă”, prin gestică mituirii.

Finalul, cu intonarea imnului național, pe post de romanță, amintește de soluția lui Lucian Pintilie, din montarea cu *D’ale carnavalului*, de demult, de la Bulandra. Publicul reacționează fantastic la acest spectacol excepțional, pe care-l vede ca pe o premieră absolută. Păcat că unii nu se abțin să rostească ei, în avans, celebrele replici pe care le așteaptă cu delicii.